

Ο ΠΡΩΤΟΣ ΔΙΕΘΝΗΣ ΚΩΔΙΚΑΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑΣ

Στο Δεύτερο Παγκόσμιο Συνέδριο του WORLD ARCHAEOLOGICAL CONGRESS (WAC), που έγινε στο Barquisimeto της Βενεζουέλας από τις 4 ως τις 8 Σεπτεμβρίου 1990, υιοθετήθηκε από τη Γενική του Συνέλευση (The Council) ο "Πρώτος Κώδικας Δεοντολογίας για τις Υποχρεώσεις των Μελών απέναντι των Ιθαγενών Λαών". Από όσο γνωρίζει ο γράφων, ο Κώδικας αυτός είναι πράγματι ο πρώτος που αντιμετωπίζει προβλήματα σε παγκόσμια κλίμακα και αποβλέπει στην ταυτόχρονη υπηρεσία της Επιστήμης και στο σεβασμό των ηθικών αξιών και της παράδοσης. Ο Κώδικας Δεοντολογίας έχει ως εξής:

Παγκόσμιο Αρχαιολογικό Συνέδριο (World Archaeological Congress)

Πρώτος Κώδικας Δεοντολογίας

(Υποχρεώσεις των Μελών απέναντι των Ιθαγενών Λαών)

ΤΗΡΗΤΕΣ ΑΡΧΕΣ

Τα Μέλη συμφωνούν ότι έχουν υποχρεώσεις απέναντι των Ιθαγενών και ότι θα τηρούν τις ακόλουθες αρχές:

1. Να κάνουν αποδεκτή τη σπουδαιότητα της ιθαγενούς πολιτισμικής κληρονομιάς, περιλαμβανομένων των χώρων, θέσεων, αντικειμένων, τεχνεργών, ανθρωπίνων λειψάνων, για την επίβση των ιθαγενών πολιτισμών.
2. Να κάνουν αποδεκτή τη σπουδαιότητα της προστασίας της ιθαγενούς πολιτισμικής κληρονομιάς για την ευημερία των ιθαγενών λαών.
3. Να κάνουν αποδεκτή την ειδική σπουδαιότητα, που έχουν για τους ιθαγενείς λαούς η ιθαγενή προγονικά ανθρώπινα λείψανα καθώς και οι χώροι που περιέχουν (ή σχετίζονται) με τέτοια λείψανα.
4. Να κάνουν αποδεκτό ότι η σπουδαία σχέση ανάμεσα στους ιθαγενείς λαούς και την πολιτισμική τους κληρονομιά υπάρχει ασχέτως της νομικής κυριότητας.
5. Να κάνουν αποδεκτό ότι η ιθαγενής πολιτισμική κληρονομιά ανήκει δικαίωματα στους ιθαγενείς απογόνους αυτής της κληρονομιάς.
6. Να κάνουν αποδεκτές και να αναγνωρίζουν τις ιθαγενείς μεθοδολογίες για την ερμηνεία, επιμέλεια, διαχείριση και προστασία της ιθαγενούς πολιτισμικής κληρονομιάς.
7. Να καθιερώσουν δικαίες συνεργασίες και σχέσεις ανάμεσα στα Μέλη και τους ιθαγενείς λαούς, των οποίων η πολιτισμική κληρονομιά είναι αντικείμενο της έρευνας.
8. Να αναζητείται, όποτε είναι δυνατό, η αντιπροσώπευση ιθαγενών σε φορείς που χρηματοδοτούν ή εξουσιοδοτούν έρευνα, ώστε να είναι βέβαιο ότι η άποψη τους θα θεωρείται ως κριτικής σημασίας κατά τον προσδιορισμό των προδιαγραφών, ερωτημάτων, προτεραιοτήτων και στόχων της έρευνας.

ΑΚΟΛΟΥΘΗΤΟΙ ΚΑΝΟΝΕΣ

Τα Μέλη συμφωνούν να ακολουθούν τους εξής κανόνες πριν, κατά και μετά της έρευνάς τους:

1. Πριν από την έναρξη κάθε έρευνας καλή εξέταση, τα Μέλη με εντατική προσπάθεια θα αναζητούν να προσδιορίσουν τους ιθαγενείς, των οποίων η πολιτισμική κληρονομιά είναι αντικείμενο της έρευνας.
2. Τα Μέλη θα διαπραγματεύονται με εξουσιοδοτημένους εκπροσώπους των ιθαγενών, των οποίων η πολιτισμική κληρονομιά είναι αντικείμενο της έρευνας, και θα αποκοπών την ενήμερη συγκατάθεση τους.
3. Τα Μέλη θα εξασφαλίζουν ότι οι εξουσιοδοτημένοι εκπρόσωποι των ιθαγενών, των οποίων ο πολιτισμός ερευνάται, θα τηρούνται ενήμεροι καθ' όλα τα στάδια της έρευνας.
4. Τα Μέλη θα εξασφαλίζουν ότι τα αποτελέσματα της εργασίας τους θα παρουσιάζονται με ευλάβεια και σεβασμό στους αναγνωρισμένους (ταυτισμένους) ιθαγενείς.
5. Τα Μέλη δεν θα επεμβαίνουν στα ανθρώπινα λείψανα των ιθαγενών καλή δεν θα τα μετακινούν χωρίς την εκπεφρασμένη συγκατάθεση εκείνων που τους αφορούν.
6. Τα Μέλη δεν θα επεμβαίνουν στα τέχνηρα ή αντικείμενα ειδικής πολιτισμικής σημασίας, όπως προσδιορίζονται από τους σχετιζόμενους με αυτά ιθαγενείς, καλή δεν θα τα μετακινούν χωρίς την εκπεφρασμένη συγκατάθεση τους.
7. Τα Μέλη θα αναγνωρίζουν την υποχρέωσή τους να απασχολούν καλή να εκπαιδεύουν ιθαγενείς στις αρμόζουσες τεχνικές ως μέρος των προγραμμάτων τους, και να χρησιμοποιούν τους ιθαγενείς για την επίβση των προγραμμάτων.

Ο νέος Κώδικας δεν θα πρέπει να λαμβάνεται μεμονωμένα. Τα Συμβούλια τον συνέλαβε ως επακόλουθο της υιοθέτησης της Συμφωνίας του Vermillion από το ΠΑΣ (εγκρίθηκε το 1989 στο Μεσο-Συνέδριο της Νότιας Dakota), που λέει:

H Συμφωνία του Vermillion Ανθρώπινα Λείψανα

1. Ο σεβασμός προς τα θνητά λείψανα των νεκρών θα αποδίδεται σε όλους, αδιακρίτως καταγωγής, φυλής, θρησκείας, εθνικότητας, εθίμου και παράδοσης.
2. Ο σεβασμός προς τις επιθυμίες των νεκρών που αφορούν στη διάθεσή τους θα αποδίδεται εύλογος και νόμιμος, οσάκις είναι δυνατόν και εφ' όσον αυτές είναι γνωστές ή μπορούν να συναχθούν.
3. Ο σεβασμός προς τις επιθυμίες της τοπικής κοινότητας και των συγγενών ή κηδεμόνων των νεκρών θα αποδίδεται εύλογος και νόμιμος, οσάκις είναι δυνατόν.
4. Ο σεβασμός προς την αξία της επιστημονικής έρευνας των σκελετικών, μοιμοποιημένων ή άλλων ανθρώπινων λειψάνων (περιλαμβανομένων και των απολιθωμένων ανθρωπιδών) θα αποδίδεται, όταν αποδενκνείται η ύπαρξη τέτοιας αξίας.
5. Συμφωνία για τη διάθεση απολιθωμένων, σκελετικών, μοιμοποιημένων και άλλων λειψάνων θα επιτυγχάνεται με διαπραγματεύσεις, σε βάση αμοιβαίου σεβασμού τόσο των νομίμων ενδιαφερόντων των κοινοτήτων για την αρμόζουσα διάθεση των προγόνων τους όσο και των νομίμων ενδιαφερόντων της επιστήμης και της παιδείας.
6. Η εκπεφρασμένη αναγνώριση ότι τα ενδιαφέροντα τόσο των διαφόρων εθνικών ομάδων όσο και της επιστήμης είναι νόμιμα και σεβαστά θα επιτρέπει τη σύναψη αποδεκτών συμφωνιών και την τήρησή τους.